

« Divin Tityre, âme légère! comm' houppe
 » De mimalloniques tymbons;
 « Divin Tityre, âme légère! comm' troupe
 « De satyreaux ballant par bonds! »

Dit is nog zoo erg niet, maar in Dr. Bijvanck's boek, zegt Moréas, dat Verlaine, de eenige dichter is, dien Frankrijk heeft, en voegt er bij: „*totdat ik ben gekomen!*” En als Leconte de Lisle genoemd wordt, zegt hij: *dat deze niet onaardig geweest is voor zijn tijd, thans heeft hij afgedaan!* En niemand had den moed dien archi-zot in zijn gezicht uit te lachen — ten minste men hoort er niet van. En Dr. Bijvanck, die geen de minste aanvechting gevoelt dezen wanhopigen gekskap den inhoud van zijn glas bier in het gezicht te werpen, Dr. Bijvanck buigt zijn hoofd diep voor deze orakeltaal, en verklaart, dat de heer Jean Moréas „*de eenige man (is), thans levend op (sic) de beschaafde wereld, die zonder zich belachelijk te maken, durft spreken en spreekt van zijn lier en zijn muze.*”

Doch dit gevoel van aanbidding gaat tevens zoo ver, dat Dr. Bijvanck, wanneer hij tot zijne bibliografische noten overgaat, die zeer belangrijk zouden hebben kunnen zijn, begint met de verklaring: „Het is overbodig de titels van Moréas' werken hier op te geven, zij zijn bekend genoeg.” Op deze wijze kan iedereen bibliograaf worden. Ik betwijfel zeer of in ons vaderland de werken van Moréas genoegzaam bekend zijn. Maar ik vermoed, dat men mij beschuldigen zal van: overvragen. En ik vergeet, dat Dr. Bijvanck in zijne voorrede verklaard heeft te schrijven voor een publiek „klein in getal, en vertrouwen stellend in dengeen, die het woord voert.” Hiermee is elk oordeel afgesneden, en het kunstwerk buiten de grenzen der critiek in veiligheid gebracht.

Ik durf dus bijna niet meer zeggen, dat ik in hoofdstukken over *le Chat Noir*, en *Aristide Bruant* met ongemeen ge-

noegen gelezen heb. Dr. Bijvanck heeft juist in beide getoond, een schrijver van talent te zijn geworden. Aristide Bruant en zijne refereinen komen ons op sympathieke wijze tegemoet. Zulke volkskunst, zoo frisch van den kouden grond, maakt een zeer verrassenden indruk. Maar er behoort eene goede dosis Parisianisme bij om deze refereinen van Bruant („*à Saint-Ouen*”, „*à Biribi*”, „*à la Vilette*”) volledig te genieten. De beste gasten en habitués van *le Mirliton* zijn zeker wel *Les Bohèmes*, waarvan een ander volksdichter, L. Xanrof, gezegd heeft:

« Dans des cafés au style étrange
 Les ratés et les insoumis,
 Drapés de paletots à frange,
 Disent du mal de leurs amis:
 — « Zola! Daudet! En v'là des scies!
 « Quand j'pens' que voilà des feignants,
 « Qui produis'nt des tas d'inepties
 « Et qu' ça plait aux bourgeois gnan-gnans!
 « Mort aux repus, place aux prophètes!
 « Et tous ces braves, l'oeil ardent,
 « Font des projets d'oeuvres parfaites..
 « Et des dettes — en attendant. »

Het is mogelijk, dat Dr. Bijvanck in gezelschap van zijne vrienden Marcel Schwob en Léon Cahun met deze Bohémiens in gesprek is geraakt, en dat hij met volle overtuiging de uitspraak: — „Zola, Daudet! En v'là des scies!” heeft aangehoord. Maar ik durf mij geene verdere critiek veroorloven, mij beklagende niet tot het kleine uitverkoren publiek te behooren, voor hetwelk Dr. Bijvancks boek eigenlijk geschreven is.

* * *

Ethische Fragmenten door Dr. P. H. Ritter. Utrecht J. L. Beijers, 1891.

Het bekoorlijke en boeiende van dit uitmuntend boek schuilt hoofdzakelijk in de helderheid van het betoog. Overal is met eene onberispelijke juistheid uit de tactvol gekozen grondbeginselen afgeleid,